

MISTRA |

Årsredovisning 2000

1. FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	3
1.1 Stiftelsens stadgar och styrelse	3
1.2 Ändamålsförvaltning	3
1.2.1 MISTRAs uppgift - miljöstrategisk forskning	3
1.2.2 MISTRAs verksamhet under år 2000	4
1.3 Förmögenhetsförvaltning	12
1.3.1 Förmögenhetsförvaltningens förutsättningar	12
1.3.2 Förmögenhetsförvaltningen under 2000	13
1.3.3 Förmögenheten och det utbetalade forskningsstödet	14
1.4 Organisation och personal	15
2. RESULTATRÄKNING	16
3. BALANSRÄKNING	17
3.1 Redovisningsprinciper	18
3.2 Notanteckningar per 2000-12-31	19

Årsredovisning 2000

Styrelsen för Stiftelsen för Miljöstrategisk Forskning, MISTRA, får härmed avge årsredovisning för år 2000, stiftelsens sjunde verksamhetsår.

1. Förvaltningsberättelse

1.1 Stiftelsens stadgar och styrelse

Stiftelsen upprättades vid ingången av år 1994 enligt regeringsbeslut 13, 1993-12-02, vilket även innehöll stadgar för stiftelsen. Stadgarnas paragrafer 4-6 och 8 avseende styrelsen respektive beslutsregler ändrades i regeringsbeslut 8, 1998-01-07.

Regeringen utsåg 1999-12-22 följande personer att vara ledamöter i stiftelsens styrelse fr.o.m. 2000-01-01 t.o.m. 2001-12-31:

Professor Åke Bergman
Ordförande Göran Enander
Miljöchef Ulla-Britt Fräjdin-Hellqvist
Generaldirektör Lars-Erik Liljelund
Direktör Lena Sommestad
Riksdagsman Bengt Silfverstrand
Professor Sverker Sörlin
Programdirektör Lena Torell
Professor Margareta Wedborg
Föreståndare Margareta Wester

Samtidigt utsåg regeringen Lars-Erik Liljelund att fr.o.m. 2000-01-01 t.o.m. 2000-02-01 vara ordförande i styrelsen.

Regeringen utsåg 2000-01-20 europaparlamentariken Anneli Hulthén att vara ordförande i stiftelsens styrelse fr.o.m. 2000-02-01 t.o.m. 2001-12-31.

Genom beslut 2001-04-05 entledigade regeringen Göran Enander som ledamot och utsåg Miljöchefen Johan Trouvé till ledamot under tiden 2001-04-05 – 2001-12-31.

1.2 Ändamålsförvaltning

1.2.1 MISTRAs uppgift - miljöstrategisk forskning

Ändamålsbestämningen, paragraf 1, i Stiftelsens stadgar har följande lydelse:

“Stiftelsen, vars benämning skall vara Stiftelsen för miljöstrategisk forskning, har till ändamål att stödja forskning av strategisk betydelse för en god livsmiljö.

Stiftelsen skall främja utvecklingen av starka forskningsmiljöer av högsta internationella klass med betydelse för Sveriges framtida konkurrenskraft. Forskningen skall ha betydelse för

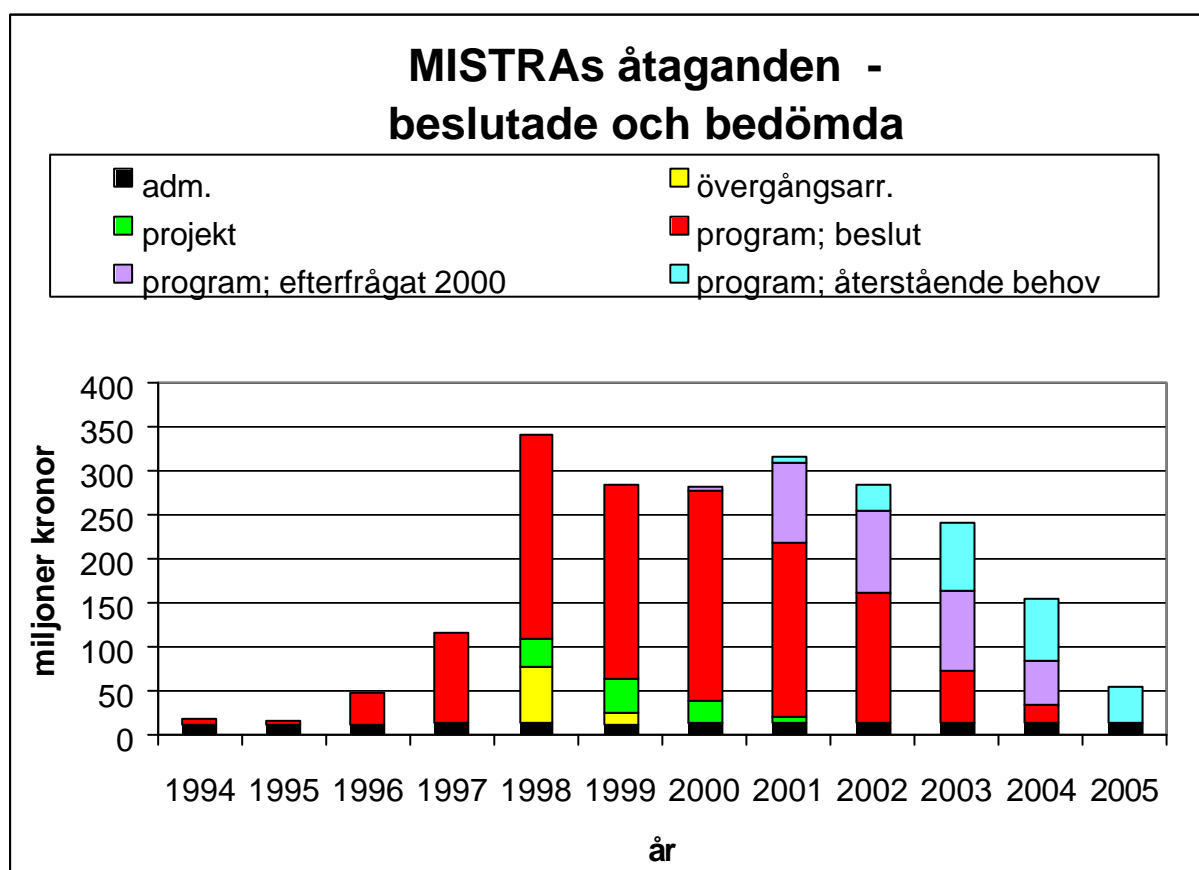
lösandet av viktiga miljöproblem och för en miljöanpassad samhällsutveckling. Möjligheterna att uppnå industriella tillämpningar skall tagas till vara.”

Med miljöstrategisk forskning avses att forskningen skall ske utifrån ett långsiktigt perspektiv och vara inriktad på att lösa viktiga miljöproblem. Omvandlingen av samhället i hållbar riktning kräver förändringar även utanför miljöområdet. Ekonomiska och sociala förhållanden är starkt berörda. Kunskaper över stora områden kommer att behövas. Den miljöstrategiska forskning som MISTRA har till uppgift att stödja är därför inriktad på den miljömässiga dimensionen av uthållig utveckling med beaktande även av ekonomiska och sociala faktorer.

1.2.2 MISTRAs verksamhet under år 2000

År 1999 karakteriserades i förra årets förvaltningsberättelse som något av en avslutning av en inledande period i MISTRAs verksamhet. År 2000 kan därmed ses som det inledande året på en ny. Flertalet av de stora forskningsprogram som MISTRA stödjer har hunnit in i sin andra fas. Det har blivit tid att planera hur de skall avslutas och att förbereda starten av nya program.

Den styrelse som tog över vid ingången av år 2000 innehåller sju nya ledamöter och fyra som tidigare haft uppdraget. Vid årsskiftet tillträdde också Måns Lönnroth som verkställande direktör. Han efterträdde därmed MISTRAs förste verkställande direktör Göran A. Persson.

Figuren ovan beskriver det arv som vid ingången av år 2000 fanns i form av beslutat och planerat stöd samt andra engagemang. Fältet ”övergångsarr.” avser tillfälliga åtaganden visavi Naturvårdsverket. Fälten ”program; efterfrågat 2000” och ”program; återstående behov” utgör inga åtaganden utan är bedömda storheter.

MISTRA har från början inriktat sitt stöd på breda tvärvetenskapliga och åtgärdsinriktade forskningsprogram. Strävan har varit att satsa på gränsöverskridande samarbete mellan olika fakulteter och discipliner och att utöver vetenskapssamhället engagera skilda delar av näringslivet, offentlig förvaltning och organisationer. De viktiga miljöproblemen mångfacetterade natur och behovet av tvärvetenskapliga insatser tillsammans med stadgarnas betoning av koncentration av insatser och etablering av nätverk talar för forskning sammanhållen i program.

MISTRA kansli arbetade med hjälp av utomstående experter under året fram ett strategi-dokument, MISTRA 2004. MISTRA styrelse antog under hösten dokumentet som riktningsgivande för verksamheten fram till år 2004. I dokumentet summeras erfarenheterna från de gångna åren och dras slutsatser. Dessa leder i sin tur fram till vissa ställnings-taganden, bland vilka följande märks:

?? MISTRA skall bedömas utifrån följande fyra kriterier:

- uppnådda resultat i form av bättre miljö och resurshushållning
- vetenskaplig kvalitet i genomförd forskning
- återväxten av forskare och forskningsmiljöer
- kreativitet

?? MISTRA bör sätta upp mätbara mål (framgångsfaktorer) för stiftelsens fyra kriterier och låta göra en utvärdering av MISTRAs samlade verksamhet under 2002/2003.

?? Målen för MISTRAs forskningsprogram bör formuleras i dialog mellan avnämare och forskare. Avnämare är alla de som arbetar för – eller skulle kunna arbeta för - en god miljö som lagstiftare, företag, myndigheter, frivilligorganisationer och opinionsbildare. Samhällsvetare och humanister bör delta tillsammans med naturvetare och tekniker redan i problemformuleringen. Dialogen bör omfatta hela processen från problemidentifiering till förverkligande av resultaten.

?? Åtgärder bör vidtas för att tidigt koppla in avnämarna och förenkla vägen från idé till start av forskning. Vidare bör styrningen av programmen förbättras, bland annat genom att ansvarsfördelningen mellan MISTRA, programstyrelse och programchef görs tydlig och kraven på programplanerna förenklas. Åtgärder bör också vidtagas för att stärka dels internationellt forskningssamarbete, dels möjligheterna till kommersialisering av resultat.

?? MISTRA bör överväga behovet av nya former för forskningsstöd

?? MISTRA bör utveckla arbetet med information, dialog och kommunikation såväl för programmen var för sig som för MISTRA centralt.

?? MISTRA bör bredda kontaktytorna gentemot unga forskare.

?? MISTRA bör utveckla nyttoutvärderingarna och utvärderingarna av vetenskaplig kvalitet på programnivå.

1.2.2.1 MISTRA-program

MISTRA har till och med utgången av år 2000 fattat beslut om stöd till 22 forskningsprogram och till inledande explorativa faser i anslutning till två programförslag. Dessa beslut innebär åtaganden med 1 139 miljoner kronor, varav 674 har utbetalats.

Programmen genomförs i etapper på tre till fyra år, i undantagsfall kortare tid. Inför MISTRAs ställningstagande om att ge ett program fortsatt stöd görs utvärderingar av detta. En utvärdering genomförs med hjälp av utländska experter, som granskar och bedömer vetenskaplig kvalitet. En annan utvärdering, för vilken programmets egen programstyrelse har ansvar, redovisar i vilken utsträckning programmet skapat eller förväntas skapa nytta för användare av programmets resultat.

Under år 2000 nådde sex MISTRA-program slutet av sin första fas. Efter utvärderingar tog MISTRAs styrelse ställning till framtiden för de sex programmen. Fyra erhöll därvid anslag för en andra fas, medan besluten för de övriga två kan fattas först sedan kompletterande underlag kommit in.

PROGRAM INRIKTADE MOT NÄRINGSIDKARE:

Kretsloppsanpassat byggande. Programtid, fas I+II: 1996-2001.

Programmet är inriktat på att alla etapper i en byggnads hela liv – från ritbord till rivning – skall optimeras vad avser effekterna på den yttre miljön. Detta innefattar studier av byggnadens effekter på mark, luft och vatten, liksom livscykelanalys av miljöpåverkan från material och byggnadsdelar, samt analyser av hur byggande och förvaltning av byggnader kan bli mer miljöanpassade.

Batterier och bränsleceller för en bättre miljö (JUNGNER) Programtid, fas I: 1997-2001.

Kostnadseffektiva litium-polymerbatterier och nickel-metallhydridbatterier samt polymerbränsleceller kan få genomgripande betydelse för utformningen av framtidens energisystem. I programmet skall svensk forskning, med en stark tradition inom elektrokemi, omsättas i miljöanpassade batterier och bränsleceller för bärbara apparater, utrustning för stationär energiproduktion samt fordon.

Kretsloppsanpassad massafabrik (KAM) Programtid, fas I+II: 1996-2002.

Pappers- och massafabriker kan göras mycket energieffektivare och bli producenter istället för konsumenter av el. Inom KAM utvecklas metoder för att bättre utnyttja överskott av biomassa och kretsloppsanpassa produktionen genom slutning av vätskeströmmar, avskiljning av processfrämmande ämnen, metoder att bättre ta tillvara energi och fasta restprodukter, effektivare delignifiering samt analys av mineralämnesflöden.

Fjärranalys för miljön (RESE) Programtid, fas I+II: 1996-2002.

Fjärranalys med hjälp av satellitdata ger stora möjligheter för regional och global kartläggning och övervakning av naturresurser och miljöaspekter. Avancerade matematiska modeller för beskrivning och tolkning krävs för att tekniken skall kunna göras praktiskt tillämpbar. Programmet är inriktat på de olika temaområdena fjäll, skog, öppna landskap, hav och sjö, allt i samverkan med ett projekt om metodik och teknik. Programmet är nu i en fas då tillämpningar utvecklas i samarbete med problemägarna, t.ex. företag och myndigheter.

Doftämnen mot skadeinsekter Programtid, fas I+II: 1996-2002

Insekter som angriper frukt, stråsäd, trädplantor och lagrade livsmedelsprodukter orsakar stora problem inom jord- och skogsbruket. Samtidigt har insekterna blivit resistenta mot många kemiska bekämpningsmedel. Insekterna avger doftämnen för att locka till parning och växter avger ämnen som attraherar insekter. Kunskaper om dessa ämnen kan användas för att utveckla nya biologiska bekämpningsmetoder och minska behovet av kemiska medel mot skadegörare.

Marksanering i kallt klimat (COLDREM) Programtid, fas I: 1997-2001.

Behovet är stort av kostnadseffektiva metoder för sanering av gammal, förorenad industrimark i nordiskt klimat. I programmet utvärderas och utvecklas biologiska, kemiska och fysikaliska behandlingsmetoder samt kombinationer av dem. Arbetet utgår från problemen i två svåra områden för efterbehandling. Gasverkstomten är förorenad med polyaromatiska kolväten och Eka Chemicals tomt med kvicksilver och polyklorerade dibensofuraner.

Mikrobiell antagonism mot svampar Programtid, fas I+II: 1996-2003

Svampar som orsakar röta, mögel eller sjukdomar ställer till stor skada inom jord- och skogsbruket samt vid lagring av livsmedel och foder. På sikt kan de flesta kemiska bekämpningsmedel mot skadevampar ersättas av biologiskt baserade bekämpningsmetoder. I programmet utvecklas produkter för att bekämpa skadesvampar med deras egna naturliga fiender. Vissa nya produkter har redan blivit kommersialiserade.

Åtgärder mot miljöproblem från gruvavfall (MiMi) Programtid, fas I+II: 1997-2003.

Den framtida konkurrenskraften hos svensk gruvindustri bestäms till stor del av möjligheterna att på ett miljömässigt korrekt och kostnadseffektivt sätt kunna hantera problemen med läckage av främst metallhaltigt, surt lakvatten från lagrat gruvavfall till mark och vatten i närområdet. Inom programmet utvecklas robusta, effektiva och predikterbara åtgärder för att minimera läckaget över lång tid.

Ångström solenergicentrum (ÅSC) Programtid, fas I+II: 1996-2004.

Det krävs både hög omvandlingseffektivitet hos solceller och kostnadseffektiv produktion av sådana för att den tekniken skall kunna bli ett genombrott i världens elproduktion. Svensk forskning kring tunnfilmsteknik har just nu en position som kan göra ett sådant genombrott kommersiellt möjligt. I programmet, som till hälften finansieras av Energimyndigheten, testas också en möjlig nästa generation av solceller samt teknik för reglerat solljusinsläpp genom fönster.

Plasmaförstärkta reaktionssystem för miljöändamål (PERSEA) Programperiod: 2000-2002.

Programmet syftar till att utveckla plasmateknik för avgasrening (bl.a. kväveoxider och flyktiga kolväten). En ihålig katod med speciell geometri skall kunna åstadkomma mycket snabba reaktioner med låg energiåtgång och ge möjlighet till kostnadseffektiv avgasrening.

PROGRAM INRIKTADE MOT POLITISKA FÖRHANDLARE:

Åtgärdsstrategier för gränsöverskridande luftföroreningar (ASTA)
Programtid, fas I: 1999-2002.

EU-avtal och protokoll inom Konventionen för långväga gränsöverskridande luftföroreningar skall omförhandlas inom några år. Brett internationellt stöd krävs för det vetenskapliga underlaget för denna förhandlingsomgång. Inom programmet behandlas effektkriterier och hur miljön återhämtar sig vid minskat nedfall av luftföroreningar. Integrerade analyser görs av åtgärdsstrategier, med syfte att stödja förhandlingsprocessen.

Markanvändningsstrategier för minskade nettoutsläpp av växthusgaser (LUSTRA)
Programtid, fas I: 1999-2002.

En rad vetenskapliga frågor måste besvaras för att de internationella klimatförhandlingarna skall kunna beakta möjligheten att påverka de processer som styr upptag och avgivning av växthusgaser från odlad mark och skogsmark. Inom programmet studeras hur främst skogsmark kan användas som

sänka för att minska nettoflödet av koldioxid, dikväveoxid (lustgas) och metan. Olika skogsskötselmetoder studeras.

Kostnadseffektiva åtgärder för närsaltsbegränsning till Östersjön (MARE)
Programtid, fas I: 1999-2002.

Eutrofiering är ett allvarligt miljöproblem i Östersjön och den vattenburna tillförseln av näringsämnen skall halveras (jämfört med nivån 1987). Inom programmet skall en beslutsstödsmodell utarbetas för att aktörer runt Östersjön skall kunna vidta kostnadseffektiva åtgärder relaterade till miljöeffekter av olika belastningar. Den vetenskapliga basen kopplas till arbetet inom Helsingforskommissionen (HELCOM) och till EU:s vattendirektiv.

Ny strategi för riskhantering av kemikalier (NewS) Programtid, fas I: 1999-2002.

EU:s vitbok om kemikalier bygger på att den internationella regleringen av kemikaliehanteringen i allt väsentligt hamnat i en återvändsgränd. Nya, snabbare och mer kostnadseffektiva metoder behövs för riskbedömning och riskhantering av kemiska ämnen. Inom programmet skall integrerad modell för detta utarbetas. Långlivade bioackumulerbara ämnen används som testsubstanser och Östersjön som undersökningsområde.

Svenskt regionalt klimatmodelleringsprogram (SWECLIM) Programtid, fas I+II: 1996-2003.

Utsläppen av växthusgaser beräknas leda till globala klimatförändringar, men mindre är känt om tänkbara regionala förändringar. Regionala klimatscenarier utarbetas inom programmet för att skärpa analysen av vad konsekvenserna kan bli för Sverige avseende t.ex. temperatur, nederbörd, vattenresurser och Östersjön. Extremsituationer uppmärksammas särskilt. Underlag skapas därmed för näringsliv, myndigheter och politiska beslutsfattare att kunna formulera långsiktiga anpassningsstrategier.

PROGRAM INRIKTADE MOT BESLUTSFATTARE OCH INTRESSEGRUPPER:

Vägar till uthållig utveckling – beteenden, organisationer, strukturer (Utvägar)
Programtid, fas I+II: 1996-2001.

Vad händer mellan ord och handling, mellan avsikt och genomförande? Inom programmet byggs samhällsvetenskaplig och humanistisk forskningskompetens upp för att göra sådan forskning mer delaktig i arbetet för en uthållig samhällsutveckling och för att bredda framtida miljöforskning. Kunskap om miljö- och naturresursfrågor kopplas samman med kunskap om drivkrafter som styr beteenden och handlingar på individ- och samhällsnivå.

Vattenstrategiska forskningsprogrammet (VASTRA) Programtid, fas I: 1996-2001.

Tillförseln av näringsämnen till hav, sjöar och vattendrag måste minska radikalt. Genom EU-ramdirektivet för vatten ställs nya krav på hur avrinningsområden skall förvaltas. Det behövs bra underlag och nya verktyg för beslutsfattare om nyttjande och påverkan på vattenresurser. Inom programmet utvecklas modeller för att optimera åtgärder och följa upp effekter. Också samhällsvetenskapliga experiment görs med nya, starkt decentraliserade förvaltningsmodeller.

Urbana VA-system Programtid, fas I: 1998-2002

Leder krav på uthålligt utnyttjande av naturresurser, skydd av hälsa och miljö till nya kriterier och nya lösningar för hur framtidens försörjning med vatten och avlopp skall utformas? Eller kommer morgondagens system att väsentligen se ut som dagens? I detta program hålls bred forskning om

socioekonomi, teknik, hygien och riskvärdering samman genom systemanalys (tillämpad på olika modellstäder, med Hammarby Sjöstad som första exempel) och en gemensam forskarskola.

Uthållig utveckling av fjällregionen (FjällMISTRA) Programtid, fas I: 1998-2002

Mångbruk av den svenska fjällvärlden förutsätter att kraven från rennäring, skogsbruk, jakt, fiske och turism kan ges en vetenskaplig bas som också blir lokalt accepterad. I programmet skapas en tvärvetenskaplig plattform utifrån vilken konflikter mellan olika intressen och befolkningsgrupper skall kunna analyseras och hanteras. Förvaltningsmodeller prövas och utvecklas.

Bärkraftig förvaltning av kustresurser (SUZOZOMA) Programtid, fas I+II: 1997-2003

Skärgårdsbefolkningen måste utveckla tekniska metoder och resursförvaltning som gör det möjligt att få en utkomst inom ekosystemets gränser. Selektiva fiskemetoder, restaurering av lekområden för fisk, optimering av reningsverk samt musselodling för minskad övergödning är några exempel. Hantering av intressekonflikterna i kustzonen, liksom förnyelse av förvaltningen, har stor tyngd.

Skötsel av ängs- och hagmarker – ekonomi och ekologi (HagmarksMISTRA)

Programperiod, fas I: 2001-2003

Målet är att utveckla nya, kostnadseffektiva åtgärder och strategier för skötsel av naturbetesmarker med bevarande av den biologiska mångfalden. Det gäller bl.a. att pröva nya produktions- och företagsmodeller så att praktiska hinder kan övervinnas samtidigt som skötseln blir ekonomisk bärkraftig.

Uthålligt skogsbruk i södra Sverige (SUFOR) Programtid, fas I+II: 1996-2004.

Skogsbruket i södra Sverige behöver nya kunskaper och hjälpmedel för att kunna balansera kraven på god ekonomi och hög långsiktigt produktionsförmåga, rik biologisk mångfald, god tillgång på svamp, bär och vilt samt utrymme för rekreation, med kraven på god mark- och vattenkvalitet. Programmet skall utmytna i konkreta skötselråd baserade på avancerat syntesarbete och matematiska modeller. Stora insatser görs för att resultaten skall omsättas i praktisk skogsvård.

MAT 21 – uthållig livsmedelsproduktion Programtid, fas I+II: 1996-2004

Framtidens livsmedelsproduktionskedja skall vara miljöanpassad och etiskt sund. För detta krävs systemförändringar. Kedjans länkar skall förena krav på god ekonomisk avkastning, hög produktkvalitet och etiskt riktig djuruppfödning. Åkermarkens produktionsförmåga skall kunna vidmakthållas och förbättras och påverkan på yt- och grundvatten skall minimeras.

Ljudlandskap för bättre hälsa Programtid, fas I: 2000-2004

Kostnadseffektiva åtgärder mot trafikbuller kan vidtas genom användning av rätt utformad tilläggsbebyggelse som skapar ett mer hälsosamt "ljudlandskap". Ett varierat "ljudlandskap", med en tyst och en bullrig sida på ett hus, studeras utifrån ekonomiska och medicinska samt upplevelsemässiga variabler. Idéerna testas även i projekt där befintlig stadsbebyggelse förändras så att tillgång till en tyst sida skapas. Resultaten av ett lyckat program kan få viktig inverkan på framtida utformning av boendemiljöer.

Forskningen inom programmen följs kontinuerligt av MISTRAs kansli. Inför nytt verksamhetsår redovisar programstyrelserna uppnådda resultat och reviderade planer. Varje program avger även en årsrapport utformad för att i första hand informera framtida användare av resultat från programmet.

Ekonomi i programmen redovisas till MISTRA dels kvartalsvis vid rekvisition av förskott, dels årligen i en särskild ekonomisk rapport.

Ett förslag till MISTRA-program avseende naturbetesmarker har erhållit ett anslag på 2 miljoner kronor med uppdrag till en programstyrelse att utveckla ett mer integrerat och fokuserat förslag inom en planeringsram på 17 miljoner kronor för en treårsperiod.

1.2.2.2 MISTRA-projekt

Naturvårdsverket saknade under åren 1998 och 1999 anslag för stöd till forskning. Detta föranledde MISTRA att under åren 1997, 1998 och 1999 besluta om vissa ersättande insatser i form av dels stöd till forskningsprojekt, dels finansiering av vissa forskartjänster och viss institutforskning. Naturvårdsverket disponerar från och med år 2000 åter medel för att stödja forskning. Därmed kan MISTRA avveckla ersättande insatser och de avslutande utbetalningarna av stöd till forskningsprojekt kommer att ske under år 2001.

MISTRA beviljade stöd till forskningsprojekt inom de fem områdena landmiljö och grundvatten, vattenmiljö, toxikologi och miljömedicin, samhällsvetenskap samt teknik och system för effektivare resursanvändning. Av MISTRA behandlade ansökningar och av MISTRA gjorda åtaganden sammanfattas nedan.

År ansökan inkom	Antal ansökningar		Beviljade bidrag i miljoner kronor för år				Summa 1998-2001
	Inkomna	Beviljade	1998	1999	2000	2001	
1997	394	79	32,7	20,8	7,2		60,7
1998	236	43		17,3	11,1	3,5	31,9
1999	225	11			5,6	4,4	10
1997 - 1999	855	132	32,7	38,1	23,9	7,9	102,6

1.2.2.3 Tillfälliga insatser för omställning av forskning under 1999

Eftersom Naturvårdsverket under de två åren 1998 och 1999 saknade möjligheter att ge stöd till forskning beslöt MISTRA att göra vissa tillfälliga insatser för att mildra svårigheterna för den forskning, som tidigare varit i åtnjutande av statlig finansiering. Det har utöver bidrag till forskningsprojekt gällt fasta forskartjänster och fasta forskargrupper. Till Naturvårdsverkets förfogande ställde MISTRA 2,9 miljoner kronor för att täcka kostnaderna för fasta forskartjänster under år 2000.

1.2.1.4 Övrigt stöd

Utöver stöd till forskning inom miljöområdet har MISTRA givit stöd till några verksamheter med anknytning till miljöforskning, varav några av de viktigare redovisas nedan:

- ”Networks between MISTRA programmes and scientists in developing countries” – ett samarbetsarrangemang i regi av International Foundation for Science, 6 miljoner kronor för de tre åren 2000 – 2002.

- Konung Carl XVI Gustafs professur i miljövetenskap finansierad gemensamt med Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning, STINT, 3 miljoner kronor för de fem åren 1998 – 2002.
- Miljöforskningsdagarna 2000, ett samarrangemang med Naturvårdsverket, 235 000 kronor.
- Seminarium om naturresursutnyttjande i fjällen – demokratiska, kulturella, ekonomiska och ekologiska perspektiv, 100 000 kronor.
- Kurser i immaterialrätt för forskare verksamma i MISTRA-program, 145 000 kronor.
- Forskarseminariet ”Vem bestämmer om vår framtida miljö”, 50 000 kronor.
- Seminariet ”Fungi for Better Health and Environment”, Hannover World Expo, 156 700 kronor.
- Doktorandrådet (f.d. Ungdomsrådet), 750 000 kronor.
- Förstudie avseende indikatorer för uthållig utveckling genomförd av International Institute for Sustainable Development, Winnipeg, Kanada, 120 000 US-dollar.

1.2.1.5 Forskningsstödet administration

MISTRAs kansli är bemannat för att hantera stöd till de stora forskningsprogrammen och med dessa förknippade verksamheter. Förslag till MISTRA-program utvärderas dels med avseende på vetenskaplig kvalitet av en internationell expertgrupp, dels beträffande relevans och potentiell nytta genom remisser till tänkbara framtida användare av forskningsresultaten. En internationell expertgrupp engageras också inför MISTRAs ställningstagande om att ge ett program fortsatt stöd.

MISTRAs samlade verksamhet granskas varje år av Kungl. Vetenskapsakademien, Ingenjörsvetenskapsakademien och Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien.

1.3 Förmögenhetsförvaltning

1.3.1 Förmögenhetsförvaltningens förutsättningar

MISTRAs stadgar innehåller två paragrafer som berör förvaltningen av stiftelsens förmögenhet:
?? ”Styrelsen ansvarar för att stiftelsens förmögenhet förvaltas på betryggande sätt så att riskerna begränsas och möjligheterna till god avkastning tillvaratas.”
?? ”Stiftelsens verksamhet får på sikt medföra att stiftelsens förmögenhet förbrukas.”

MISTRAs styrelse tog vid sitt första sammanträde i mars 1994 beslut om att inrätta en kommitté för förmögenhetsförvaltning bestående av tre personer från styrelsen och tre externa personer med kompetens inom området förmögenhetsförvaltning. Av styrelsen till kommittén utsedda har under år 2000 varit Åke Altéus (ordförande), Tomas Nicolin, Bertil Näslund, Göran Enander, Sverker Sörlin och Margareta Wester. De tre sist nämnda är ledamöter i MISTRAs styrelse.

MISTRAs styrelse tog vid sitt sammanträde 1998-03-12 beslut om “MISTRA Policy och delegationsordning för förmögenhetsförvaltningen”. Vissa smärre förändringar av denna beslutades av MISTRAs styrelse vid sammanträden 1998-10-08 – 09 och 1999-06-17.
Policyn anger mål och ramar för placeringarna av MISTRAs förmögenhet.

Målet för förvaltningen av de räntebärande tillgångarna är att balansera budgeterade årsutbetalningar för forskningsstöd enligt gällande plan. Värdet av de räntebärande tillgångarna får inte vid något tillfälle understiga det totala stöd som stiftelsen planerar att betala ut under de nästkommande tre åren.

Målet för förvaltningen av återstående tillgångar är att med kontrollerad risk erhålla god avkastning på fem års sikt. Fördelningen på tillgångsslag skall vara enligt följande:

<i>Tillgångar</i>	<i>Förvaltning</i>	<i>Lägst</i>	<i>Riktvärde</i>	<i>Högst</i>
Aktier, Norden	Diskretionär	10%	15%	20%
Aktier, Europa utom Norden	Diskretionär	16%	25%	34%
Aktier, USA	Fond /diskretionär	22%	33%	44%
Aktier, Japan	Fond	3%	7%	10%
Aktier, utvecklingsmarknader	Fond /diskretionär	5%	10%	14%
Lågkorrelerat		0%	10%	14%
Likvida medel		0%	0%	10%
Summa			100%	

1.3.2 Förmögenhetsförvaltningen under 2000

Vid 2000 års utgång hade MISTRAs förmögenhet ett marknadsvärde av 4 448 miljoner kronor. Vid 1999 års utgång var marknadsvärdet 4 574 miljoner kronor.

Under år 2000 var utbetalningarna 270 miljoner kronor.

Utgående förmögenhet plus utbetalningar ger 4 718 miljoner kronor, vilket med 144 miljoner kronor överskrider ingående förmögenhet. Detta betyder att avkastningen på MISTRAs värdepappersportfölj var 3,2%.

I slutet av år 2000 var förmögenheten fördelad på förvaltningar enligt följande med förvaltningarnas storlek per 2000-12-31 angivna i miljoner kronor (MSEK). För varje förvaltning anges summan av placeringarnas marknadsvärde och till förvaltningen knutna likvida medel. Av totalt 96 miljoner kronor i likvida medel fanns 87 i depåer knutna till externa förvaltningar.

Förvaltning	Tillgångsslag	MSEK
MISTRA Stockholm	Räntebärande i Sverige	895
Alfred Berg Kapitalförvaltning AB Stockholm	Aktier i Norden	537
Pictet Asset Management Ltd London	Aktier i Europa utom Norden	1 024
Hotchkis & Wiley Los Angeles	Aktier i USA	573
Fond hos T. Rowe Price Funds Baltimore	Aktier i USA	470
Aktiekorgbevis hos Morgan Stanley New York	Aktier i USA	48
Fond hos Schroder Investment Management London	Aktier i Japan	303
Fond hos Templeton Investment Management Edinburgh	Aktier på "tillväxtmarknader"	123
Foreign & Colonial Emerging Markets Limited, London	Aktier på "tillväxtmarknader"	105
Foreign & Colonial Emerging Markets Limited, London	Lågkorrelerade obligationer på "tillväxtmarknader"	157
Goldman & Sachs London	Lågkorrelerade råvarucertifikat	204
MISTRA Stockholm	Likvida medel	9
Summa		4 448

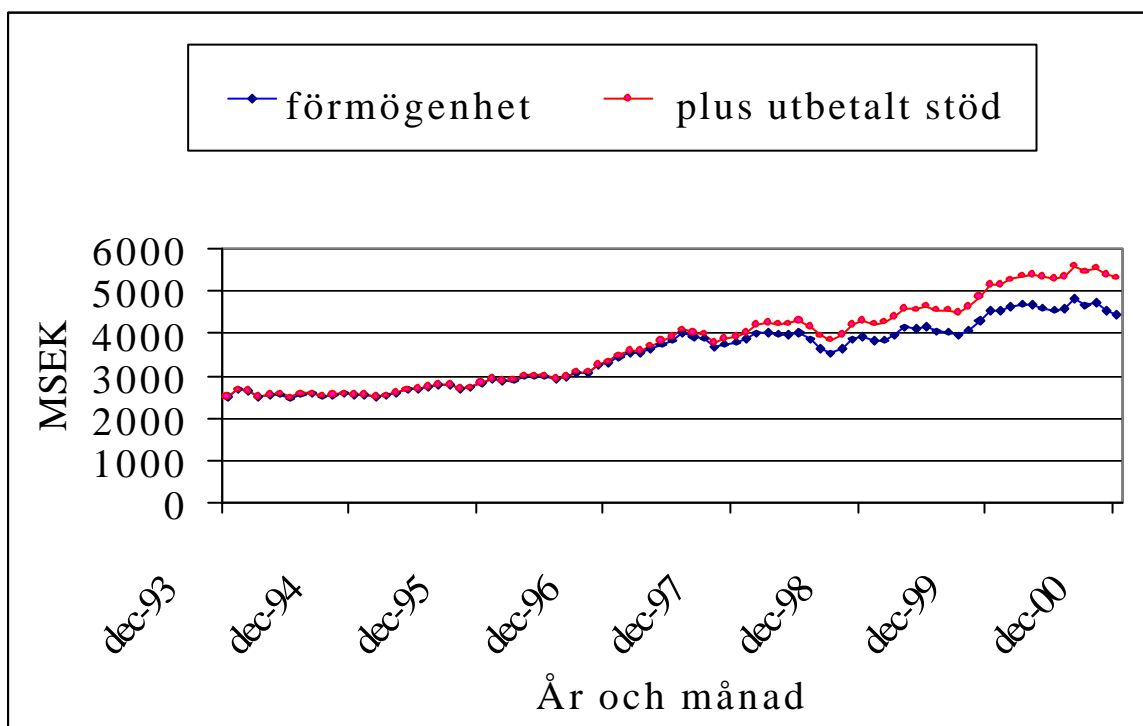
De svenska räntebärande placeringarna var upplagda så att de belopps- och tidsmässigt täcker av MISTRAs styrelse budgeterade kostnader under de fyra åren 2001 – 2004.

Aktiemarknaderna kännetecknades under år 2000 av turbulens. Under det första kvartalet fortsatte de senaste årens uppgång, medan de tre följande kvartalen medförde dramatiska nedgångar på vissa marknader. För MISTRAs del ökade värdet av aktierna på marknaderna i USA och Japan, medan värdet av aktierna i Norden sjönk. Det sammanlagda värdet av aktier på ”utvecklingsmarknaderna” var i stort oförändrat. Ett positivt bidrag erhöles från de lågkorrelerade tillgångarna.

1.3.3 Förmögenheten och det utbetalade forskningsstödet

Huvuddelen av MISTRAs forskningsstöd riktas till stora, samordnade forskningsprogram, som det krävs betydande tid för att planera och sätta igång. Därför var utbetalningarna till forskningsprogrammen begränsade under MISTRAs första år. Fram till slutet av år 1999 hade i löpande penningvärde totalt 616 miljoner kronor betalats ut i forskningsstöd. Under år 2000 utbetalades 270 miljoner kronor i forskningsstöd.

En beskrivning av MISTRAs hela förvaltning erhålles genom att studera summan av förmögenhetens värde och totalt utbetalt forskningsstöd. Vid utgången av 1999 var denna summa 5 150 miljoner kronor och vid utgången av 2000 var den 5 334 miljoner kronor. Summavärdet ökade således med 3,6% under år 2000.

1.4 Organisation och personal

Ordförande och en ledamot i MISTRAs styrelse mottog inget arvode för år 2000. Arvodena till övriga styrelseledamöter var 329 400 kronor och till MISTRAs kommitté för förmögenhetsförvaltning 140 000 kronor. För 1999 var motsvarande arvoden 414 960 kronor respektive 134 667 kronor.

MISTRA's kansli omfattar verkställande direktör och fem medarbetare. Direkta lönekostnaderna för dessa uppgick under 2000 till 3 665 621 kronor, varav för verkställande direktören 900 000 kronor. Under 1999 var motsvarande lönekostnader 3 305 856 kronor respektive 768 264 kronor. Pensionskostnader under år 2000 för verkställande direktören har reserverats med 571 500 kronor. Pensionskostnaderna under år 1999 för dåvarande verkställande direktören var 805 941 kronor. Verkställande direktören har inga extra förmåner.

För bedömning av förslag till forskningsprogram och av resultat och planer när program övergår från en fas till nästa anlitar MISTRA grupper av utländska vetenskapliga experter. Kostnaderna för sådana bedömningsgrupper framgår av följande tabell.

År	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Antal grupper	10	16	5	12	9	9
Kostnad i kronor	1 396 781	2 049 416	535 955	1 262 824	907 832	1 147 565

Kostnaderna för experter och konsulter utnyttjade i andra sammanhang framgår av följande tabell.

År	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Kostnad i kronor	541 300	346 092	446 923	678 499	390 492	948 670

MISTRA anlitar för sina ekonomifunktioner SEB Enskilda Banken, Stiftelser & Företag.

Kostnaderna under de senaste sex åren framgår av följande tabell.

År	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Kostnad i kronor	456 612	446 050	533 750	492 063	540 688	658 525

2. Resultaträkning (SEK)

	2000	1999
Stiftelsens intäkter		
Aktieutdelningar	54 450 051	39 405 777
Räntor, reverser	26 820 348	39 173 698
Räntor, obligationer	37 587 672	28 734 225
Räntor, kortfristiga placeringar	1 309 291	3 707 222
Räntor, bank	3 320 152	3 074 254
Räntor, övriga	95 888	48
Övriga intäkter	Not 1 1 666 847	250 000
	125 250 249	114 345 224
Stiftelsens kostnader		
Förvaltningskostnader	-14 552 261	-12 170 405
Externa kostnader, övrigt	Not 2 -6 107 121	-5 874 999
Personalkostnader	Not 3 -8 517 609	-8 639 438
Avskrivningar	Not 4 -298 334	-329 452
	-29 475 325	-27 014 294
Förvaltningsresultat	95 774 924	87 330 930
Realisationsvinster	504 250 921	213 706 120
Realisationsförluster	-93 476 840	-117 234 903
	410 774 081	96 471 217
Årets resultat	506 549 005	183 802 147

3. Balansräkning (SEK)

		2000-12-31	1999-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	Not 4	255 585	294 990
		<u>255 585</u>	<u>294 990</u>
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga värdepappersinnehav	Not 5	3 329 912 386	2 879 405 960
Långfristiga fordringar	Not 6	401 304 920	603 772 130
		<u>3 731 217 306</u>	<u>3 483 178 090</u>
Summa anläggningstillgångar		3 731 472 891	3 483 473 080
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Övriga fordringar	Not 7	9 215 240	1 240 503
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Not 8	7 076 154	8 273 729
		<u>16 291 394</u>	<u>9 514 232</u>
Kassa och bank		96 053 576	116 137 710
Summa omsättningstillgångar		112 344 970	125 651 942
SUMMA TILLGÅNGAR		3 843 817 861	3 609 125 022
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
	Not 10		
Bundet eget kapital		2 500 000 000	2 500 000 000
Fritt eget kapital		850 791 141	495 752 569
Summa eget kapital		<u>3 350 791 141</u>	<u>2 995 752 569</u>
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		1 118 091	267 328
Skatteskuld		383 127	482 174
Övriga skulder		945 448	3 242 667
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Not 9	2 799 771	3 155 573
Beviljade, ej utbetalda anslag		487 780 283	606 224 711
Summa kortfristiga skulder		<u>493 026 720</u>	<u>613 372 453</u>
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		3 843 817 861	3 609 125 022
POSTER INOM LINJEN			
Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser		Inga	Inga

3.1 Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper anges nedan.

1 januari 2000 trädde den nya bokföringslagen i kraft som innebär att stiftelser ska redovisa enligt Årsredovisningslagen, varför redovisningens utformning i jämförelse med föregående år har ändrats. Utökad upplysningskyldighet är en annan viktig förändring.

Jämförelsetal

Med hänsyn till att en omläggning sker och detta är första året med den nya redovisningen har i vissa fall ej motsvarande jämförelsesiffror kunnat tas fram för föregående år. En anledning har varit att det skulle medföra orimligt stora merkostnader för stiftelsen.

Värderingsprinciper

Tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärde om inget annat anges nedan.

Långfristiga värdepappersinnehav värderas kollektivt till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde, då syftet med placeringarna är att uppnå riskspridning.

Svenska värdepapper marknadsvärderas till lägsta betalkurs per balansdagen. Utländska värdepapper marknadsvärderas till slutkurs.

Över- och underkurser på obligationer i förhållande till ursprungligt anskaffningsvärde periodiseras över kvarvarande löptid. Upplupen ränta på placeringarna redovisas som upplupen intäkt i balansräkningen.

Fordringar och skulder i utländsk valuta

Värdet av fordringar och skulder i utländsk valuta har framräknats med den på bokslutsdagen noterade köpkursen för respektive valuta.

Avskrivningsprinciper för anläggningstillgångar

Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungliga anskaffningsvärden och beräknad ekonomisk livslängd. Nedskrivning sker vid bestående värdenedgång. För inventarier är avskrivningstiden tre år.

Anslag

Beviljade anslag redovisas direkt mot fritt eget kapital (disponibla medel). Anslagen skuldförs vid beslutstillfället.

Stiftelsens förmögenhet

Stiftelsens förmögenhet definieras som värdepapper upptagna till marknadsvärde samt övriga tillgångar upptagna till bokfört värde, minskade med skulder.

3.2 Notanteckningar per 2000-12-31 (SEK)

	2000-12-31	1999-12-31
Not 1 Övriga intäkter		
Arvode SIIIMELU	250 000	250 000
Överskottsmedel Skandia	1 416 847	-
	1 666 847	250 000
Not 2 Externa kostnader, övrigt		
Resekostnader utländska experter	568 720	508 371
Resekostnader projektkommittémedlemmar	10 550	265 796
Konsultkostnader	948 670	386 085
Resor och traktamenten	837 581	530 757
Kurser och konferenser	218 218	100 015
Information	714 078	1 630 796
Redovisningsarvoden	658 525	540 688
Revisionsarvoden	383 069	371 311
Lokalhyror	912 360	695 700
Telefon, telefax, porto	274 592	216 459
Övriga externa kostnader	580 758	629 021
	6 107 121	5 874 999
Not 3 Personalkostnader		
Lön och arvoden till VD och styrelse	1 369 400	1 280 727
Löner och andra ersättningar, övriga	3 551 383	3 488 208
Sociala avgifter	1 431 863	1 413 194
Pensionsavgifter	1 893 129	1 729 901
Övriga personalkostnader	271 834	727 408
	8 517 609	8 639 438
Medelantal anställda	6 st	6 st
Varav kvinnor	3 st	3 st
Not 4 Inventarier		
Ingående anskaffningsvärde	2 658 145	2 409 249
Nyanskaffningar	258 929	248 896
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	2 917 074	2 658 145
Ingående avskrivningar	-2 363 155	-2 033 703
Årets avskrivningar	-298 334	-329 452
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 661 489	-2 363 155
Utgående bokfört värde	255 585	294 990

NOTANTECKNINGAR per 2000-12-31 (SEK) (forts)	2000-12-31	1999-12-31
Not 5 Långfristiga värdepappersinnehav		
Ingående anskaffningsvärde	2 879 405 960	-
Investering	2 041 647 591	-
Försäljningar	-1 616 386 373	-
Periodisering av över-/underkurs	25 245 208	-
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	3 329 912 386	-
Utgående bokfört värde	3 329 912 386	2 879 405 960
Aktier, svenska		
Bokfört värde	111 933 784	260 081 981
Marknadsvärde	117 615 730	448 933 622
Aktier, utländska		
Bokfört värde	1 652 207 484	1 335 603 538
Marknadsvärde	2 031 284 191	1 923 783 753
Fondandelar aktier, utländska		
Bokfört värde	767 513 749	643 108 272
Marknadsvärde	899 081 203	824 406 719
Utländska värdepapper, övriga		
Bokfört värde	169 030 725	119 041 865
Marknadsvärde	252 201 289	128 917 130
Obligationer, svenska		
Bokfört värde	483 358 448	415 155 597
Marknadsvärde	494 284 030	407 368 660
Obligationer, utländska		
Bokfört värde	145 868 196	106 414 707
Marknadsvärde	156 736 786	120 271 137
Summa bokfört värde	3 329 912 386	2 879 405 960
Summa marknadsvärde	3 951 203 229	3 853 681 021
Not 6 Långfristiga fordringar		
Reverser, SPINTAB (4 st)	200 258 347	301 789 511
Reverser, Stadshypotek (4 st)	200 334 131	301 982 619
Överskottsmedel Skandia, långfristiga	712 442	-
	401 304 920	603 772 130

NOTANTECKNINGAR per 2000-12-31 (SEK) (forts)	2000-12-31	1999-12-31
Not 7 Övriga fordringar		
Upplupen restitution, kupongskatt	1 309 699	-
Likvid, försäljning värdepapper	7 026 193	-
Överskottsmedel Skandia, kortfristiga	800 000	-
Övriga fordringar	79 348	-
	9 215 240	1 240 503
Not 8 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		
Obligationer, svenska	2 906 166	-
Obligationer, utländska	3 755 535	-
Förskottsbetalda fakturor		
JM Bygg, hyra kv 1/2001	235 365	-
Övriga poster	179 088	-
	7 076 154	8 273 729
Not 9 Upplupna kostnader och förutbetalda		
Upplupna förvaltningsarvoden, kv 4/00	1 895 649	
Övriga poster	904 122	-
	2 799 771	3 155 573
Not 10 Eget Kapital	2000	1999
Ursprungligt stiftelsekapital	2 500 000 000	2 500 000 000
Förändring tidigare år	495 752 569	653 849 975
Ingående balans	2 995 752 569	3 153 849 975
Årets anslag	-151 539 140	-342 149 553
Återförda anslag	28 707	250 000
Årets resultat	506 549 005	183 802 147
Utgående balans	3 350 791 141	2 995 752 569

Stockholm 2001-06-01

Anneli Hulthén

Åke Bergman

Ulla-Britt Fräjdin-Hellqvist

Lars-Erik Liljelund

Bengt Silfverstrand

Lena Sommestad

Sverker Sörlin

Johan Trouvé

Lena Torell

Margareta Wedborg

Margareta Wester

Vår revisionsberättelse har avgivits 2001-

Bernhard Öhrn
Auktoriserad revisor

Patrik Bernhard

Staffan Nyström
Auktoriserad revisor
Utsedd av Riksrevisionsverket